

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Poenitentia Et Reliqvis Sacramentis

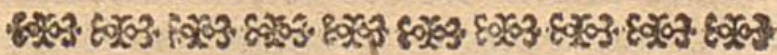
Vindalium, 1646

Sect. I. Quomodo per contritionem extra Sacramentum, peccata mortalia remittantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38867

hoc sacramento retrahere posset: Græcis enim, ac Barbaris; sapientibus, & insipientibus debitores sumus.

CAPVT VII.

De affectu Pœnitentiæ quoad mortalium remissionem.

SECTIO I.

Quomodo per contritionem extra sacramentum peccata mortalia remittantur.

CONCLUSIO I.

PECCATA mortalia remitti possunt, tum per sacramentum Pœnitentiæ; tum per pœnitentiam quæ est virtus.) Prior pars sequitur ex dictis cap. 27. vbi ostendimus, hoc sacramentum esse à Christo eo fine institutum, vt per illud homo, qui post baptismum mortaliter peccauit, in gratiam cum Deo redeat, quæ ratio est, cur passim à Patribus dicatur, secunda post naufragium tabula. Item materiam huius sacramenti remotam quidem, esse peccata mortalia post baptismum com-

DE POENITENTIA. CAP. VII. 115
missa, proximam verò eorundem confessionem, contritionem, & satisfactiones; ac tandem per formam huius sacramenti, significari collationem gratiæ, ex se peccatorum remissivæ. Ex quibus omnibus, aliisque similibus manifestum relinquitur, in sacramento Pœnitentiæ esse sufficientem vim, ad remittenda peccata mortalia.

Posterior pars probatur, tum ex Hierom. 18. Ezech. 18. aliisque Scripturæ locis, quæ passim occurrunt: tum quia pertinet ad misericordiam diuinam illius misereri, qui spectata humana fragilitate, facit quod potest, vt remissionem peccatorum obtineat; quique ad eum verè, & ex animo conuertitur, per pœnitentiam. Spectat ad diuinam iustitiam, homini verè pœnitenti peccatorum veniã concedere, intuitu passionis Christi, qui est propitiatio pro peccatis nostris; nec pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi: quique nobis abundantissimam redemptionem promeruit. Spectat denique ad prouidentiam diuinam, prouidere homini, quamdiu est in via, de aliquo medio, quo possit ad terminum æternæ felicitatis peruenire; atque adeò amouere peccata, quæ obstant, quominus ad terminum illum possit pertingere.

Dices, hæc sufficienter præstari in noua lege, per sacramentum Pœnitentiæ. Respondeo, institutionem huius sacramenti non derogare efficaciam, & perfectioni virtutis pœnitentiæ: quare sicut in lege naturæ, & veteri homines per illam à peccatis verè iustificabantur; ita in noua lege, illius vi peccatorum remissionem consequuntur, in voto tamen sacramenti, vt etiam definitum fuit à duobus summis Pontificibus, contra Michaëlem Bayum.

Neque his obstat primò, quod Paulus ad Hebr. 6. docet, impossibile esse eos qui semel illuminati sunt, gustauerunt donum cœleste, & participes facti sunt Spiritus sancti, & prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam: ibi enim impossibile sumitur, pro eo quod est valde arduum, & difficile.

Neque obstat secundò, quòd Scriptura iudicare videatur, blasphemiam in Spiritum sanctum, & peccatum ad mortem esse irremissibilia: per blasphemiam enim tunc intelligitur peccatum illud, quo quis ex mera malitia tribuit dæmoni, operationes Spiritus sancti; dicitur autem eiusmodi peccatum irremissibile, non quòd remitti non possit, sed quia ob duritiam cordis, difficile pœnitentia de eo

DE POENITENTIA. CAP. VI. 117

concepitur. Per peccatū autem ad mortem, commodè intelligi potest impœnitentia finalis, qua quis vult in peccato suo mori; pro quo certum est orandum non esse, si constet de prava illius finali voluntate.

CONCLUSIO II. Nullus actus pœnitentiæ, præter contritionem, sufficit ordinariè ad remissionem peccati mortalis, extra sacramentum obtinendam.) Probatur, quia quilibet actus inferior est attritio; atqui attritio non sufficit, vt peccatorem extra sacramentum ad iustificationem perducatur, ex Concil. Trident. sess. 24. cap. 4. Ergo id soli contritioni tribuendū est. Sequela patet ex dictis: nam cum dictum fuerit, peccatum mortale extra sacramentum per pœnitentiam deleri posse, id autem non competat attritioni, manifestè sequitur, eam vim contritioni, eique soli, inter actus pœnitentiæ, tribuendam esse. Quod etiam aperte docet Concil. ibidem.

Idem ostenditur ratione à priori: nam etsi hoc totum pendeat ex voluntate Dei, qui si vellet, posset hominibus tantum attritis, quæcumque peccata remittere extra sacramentum; congruum tamen fuit, vt nobiliorem dispositionem ad talem effectū exigeret. Remissio enim

peccati mortalis, est excellentissimum quoddam donum, quo homo ad amicitiam diuinam acceptatur, per infusionem gratiæ sanctificantis. Quare æquum est, vt ad illud se disponat extra sacramentū, per nobilissimum pœnitentiæ actum, qui est contritio, qua homo peccatum suum detestatur, vt summè repugnans amicitie diuinæ, eamque penitus destruens, nosque Dei inimicos constituens; quatenus hoc totum spectatur vt malum quoddam Dei, ipsique valde displicens.

Dixi ordinariè: nam in casu Martyrii, potest interdum sufficere attritio, ad cōsequendam, sine sacramento, remissionem peccatorum mortalium; quando nimirum qui ad martyrium trahitur, bona fide existimat se verè esse contritum, cum tamen non sit nisi attritus.

CONCLUSIO III. Ad remissionem peccati mortalis, necessaria est, per se loquendo, pœnitentia formalis: interdum tamen sine ea effectus ille obtineri potest.) Prior pars probatur, tum quia quæ passim in Scriptura, & Patribus habentur, de necessitate pœnitentiæ ad remissionem peccatorum, intelliguntur de pœnitentia formali, non minùs quàm ea quæ in Conciliis traduntur de pœnitentia, quæ est pars essentialis sacra-

DE POENITENTIA. CAP. VII. 119

menti; tum quia congruum est vt homo, per se loquendo, non accipiat remissionem peccati, nisi de eo doleat, & ab illo animum formaliter auertat; quod non fit nisi per formalem poenitentiam.

Secunda pars suadetur: nam amor Dei super omnia est dispositio sufficiens extra sacramentum, ad obtinendam remissionem peccatorum mortalium: ea enim est perfecta ad Deum conuersio, per qua homo ex congruo meretur, vt Deus vicissim ad ipsum per gratiam sanctificantem conuertatur, iuxta illud Zachar. 1. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Vnde Ioan. 14. dicitur, Deum diligere eum a quo diligitur, ad eum venire, & apud eum mansionem facere, quod fit per collationem gratiae habitualis. Et Luc. 7. dicitur, Peccata multa fuisse remissa Magdalenae, eo quod dilexisset multum. Potest ergo remissio peccati mortalis obtineri, sine formali poenitentia.

Confirmatur: nam nulla haberi potest connaturalior dispositio ad habitum charitatis, quam actus amoris Dei super omnia. Ergo posito tali actu, infunditur vt ab habituali distinguatur, cum ea tamen infallibiter coniunctus est. Rursus cum remissio peccati mortalis sit effectus for-

malis gratiæ sanctificantis, sequitur de primo ad vltimum, amorem Dei super omnia, esse optimam dispositionem ad remissionem peccati mortalis; ac proinde eam remissionem obtineri posse, sine formali pœnitentia.

Nota 1. eum quidem non censeri diligere Deum super omnia, qui cogitans de peccato suo practicè vt detestando, non fertur in illud per actum quendam formalem doloris, aut detestationis. At verò fieri potest, vt peccator diuino auxilio adiutus, adeò intentus sit cogitationi diuinæ bonitatis, vt nequaquam sui status recorderetur: diuina enim bonitas, & peccatum sunt duo obiecta toto cælo distincta, vt mirum non sit, quòd homo eorum vnum animo verberet, etsi de alio non cogitet. Hinc autem sequitur, posse peccatoris voluntatem excitari ad amandum Deum, etsi nullum actum detestationis circa peccatum eliciat: & sic dicimus amorem Dei super omnia, sufficere ad obtinendam remissionem peccati mortalis, sine pœnitentia formali.

Nota 2. etiam in casu illo obliuionis, vel actualis inconsiderationis peccati, virtuales pœnitentiam includi in amore Dei super omnia; atque adeò eam saltem esse necessariam, ad remissionem peccati mortalis.

DE POENITENTIA. CAP. VII. 122

mortalis. Cuius ratio est, quia amor Dei super omnia adeò perfectus & efficax est, vt illius vi moueretur peccator ad formalem detestationem peccati, si hoc illius menti occurreret. Quia scilicet, qui aliquem efficaciter & perfectè amat, ex vi ipsius amoris nititur quantum potest, destruere id omne quod ei displicere nouit: qui ergo ita affectus non est, non potest dici quòd amet Deum super omnia; ac proinde remissionem peccatorum, sine poenitentia virtuali obtinere nequit.

Nota 3. ex quorundam sententia, quòd sicut amor Dei super omnia virtualiter includit contritionem; ita vice versa, contritio includit virtualiter amorem Dei super omnia: quatenus ille qui peccatum detestatur, vt summè repugnans diuinæ bonitati, ita comparatus est, vt si Deus vt amandus illius menti occurreret, statim excitaretur ad amorem illius, ex vi detestationis, qua fertur in peccatum. Ad eum modum quo, odium illud quo quis peccatum detestatur, vt excludens à beatitudine, ita includit virtualiter amorem propriæ beatitudinis; vt si ea menti proponeretur, ad amorem formalem propriæ beatitudinis excitaret.

CONCLUSIO IV. Potest peccator per contritionem iustificari, etiam de Poenitentia. F

non eliciat actum formalem amoris Dei super omnia.) Ratio est, quia vera contritio reperiri potest sine actu formali amoris Dei: peccatum enim est objectum à Deo omnino distinctum, & contritio circa illa versatur per modum fugæ; amor verò in Deum tendit, per modum prosecutionis. Quisque autem facile experiri potest, se interdum elicere actum fugæ, etsi nullum actum prosecutionis eliciat. Item potest sibi obiicere peccatum, ut summè detestandum, etsi non cogitet formaliter de Deo, ut summè diligendo: & consequenter voluntas potest formaliter detestari peccatum, etsi formaliter Deum non diligat. Quod cum ita sit, negari non potest, quin contritio sufficiat ad remissionem peccati mortalis, etsi cum actu formali amoris Dei coniuncta non sit. Cum enim Scriptura, Concilia, & Patres tribuant contritioni vim obtinendi remissionem peccatorum, eam illi tribuunt, etsi non sit coniuncta cum actu formali, sine quo reperiri potest; præsertim cum agant de ultima dispositione, qua posita statim gratia infunditur. Et aliunde ipse actus contritionis virtualiter includat, modo prædicto, amorem Dei super omnia, & sit perfectissima dispositio ad destructionem pec-

DE POENITENTIA. CAP. VII. 125
cati, quæ haberi possit per modum fugæ.

Dices primò, contritio est detestatio de peccato, propter Deum summè dilectum. Ergo necessariò præsupponit formalem Dei amorem super omnia; atque adeò remissio peccati mortalis obtineri non potest per contritionem, quæ cum formali Dei amore coniuncta non sit. Respondeo, contritionem dici posse detestationem de peccato propter Deum summè dilectum, non quod necessariò formalem actum amoris Dei supponat, sed quia talem amorem virtualiter includit, modo ante explicato.

Dices secundò, nemo potest attentè inspectam habere gravitatem peccati mortalis, ut summè repugnantis diuinæ bonitati, nisi prius ponderet bonitatem, & maiestatem infinitam Dei. Ergo non potest elici actus odij seu detestationis circa peccatum, ut per illud diuina bonitas offenditur, quin prius voluntas in formalem Dei amorem prorumpat. Negatur consequentia. Requiritur quidem, ut consideratio bonitatis diuinæ præcedat detestationem peccati; at verò postquam intellectus in ea contemplatione aliquandiu commoratus est, potest faciliè, relicta consideratione directa bonitatis

diuinæ, grauitatem & malitiam peccati voluntati proponere, & eam tamdiu versare donec voluntas supernaturali auxilio adiuta in actû detestationis erumpat: etsi nondum vllum formalem amoris actum erga Deum directè elicuerit.

SECTIO II.

Qualis esse debeat contritio extra sacramentum.

CONCLUSIO I.

AD verã contritionẽ non opus est, vt ea sit absolutè summa quoad intentionem, aut etiam comparatiuè, ita vt homo intèsius peccatum detestetur, quàm quodcunque aliud malum: sed sufficit intensio ad actus substantiam requisita.) Prima pars probatur in primis, quia Scriptura, ex qua maximè desumenda est necessitas contritionis, iubet tantùm vt ad Deum conuertamur, & auertamur à peccato, nulla facta mentione conuersionis, vel auersionis summè intensæ: Zachar. i. Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos